

Türkiye Cumhuriyyəti və Şimali Kipr Türk Respublikasının dövlət himninə çevrilən İstiqlal Marşı haqqa tapan türk millətinin haqqıdır. Haqqıdır ki, 104 ildir, eyni sevgi, qürurla, şövqlə səsləndirilir. Hər misrasında hünər, hər sətirində cəsarət var bu marşın. Hər bəndindən torpaq sevgisinin ətri gəlir. Hər hərfi bir şəhid adının baş hərfidir.

Qan qoxusu var bu marşda. Çünki istiqlala çatanadək nə qədər qanlar axıdılıb. Düşməni Vətən torpağından qovmaq, ona həddini göstərmək üçün türk əsgəri illərlə mübarizə aparıb. Bu mübarizələr Türkiyəyə sayı-hesabı olmayan şəhid, həyatının qalan hissəsini əlil kimi yaşayacaq insanlar verib.

Bayrağını başı üzərində gəzdirib, onu ölkəsinin ən uca zirvəsinə sancan türk əsgərinin cəsarəti, hünəri, ərliyi, igidliyi bu marş. Odu ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Qorxma, sönməz bu şəfəqlərdə üzən al bayraq;
Sönmədən yurdumun üstündə yanan ən son ocaq.
O mənim millətimin ulduzudur, parlayacaq;
O mənimdir, o mənim millətimindir ancaq.

Bayrağın üzərindəki nazlı hilal türk anasının rəmzidir. Oğlunu, qızını Vətən uğrunda qurban verən, başına qara şal salan, yaralısının başına pərvanətek dolanan, ömrünün sonunadək hər qapı döyüləndə itkin balasının gəldiyini güman edən türk anaları hilaldır. Nazi, xanımlığı övladının şəhidliyi ilə torpağa gömülən, üzündə kədər qırış açan, lakin qürurlu, məğrur türk anasının Odu ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Çatma, qurban olum, çöhrəni ey nazlı hilal!
Qəhrəman xalqıma bir gül! Nə bu şiddət, bu cəlal?
Sənə olmaz tökülən qanlarımız sonra halal
Haqqıdır, haqqa tapan, millətimin istiqlal!

Türk türk olalı, torpağının bir qarışından belə keçməyən Allah bəndəsidir. Zaman olub ki, nəfsi başını aşanlar türk torpaqlarına göz dikib, onu mənimsəmək istəyib. Bu altı da, üstü də xəzinə olan torpaqlarda öz səltənətini qurmağı arzulayıb. Lakin türk övladı onun arzusunu gözündə qoyub. Torpağına dikilən gözləri oyub, nəfisi nəfəsləri kəsib, onları göz bəbəyi bildiyi dogma torpağından var gücü ilə qovub.

Türk milləti əzəldən azad olmasını, azad yaşamasını hər

Haqqıdır, haqqa tapan millətimin İSTİQLAL!

şeydən üstün tutub. Çünki azad olmaq, baş əyməmək türkün qanında bir coşğudur. Odu ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Mən əzəldən bəridir hür yaşadım, hür yaşaram.
Hansı çılgın mənə zəncir vuracaqmış? Çaşaram!
Kükremiş sel kimiymən, bəndimi çeynər, aşaram.
Yırtaram dağları, ənginlərə sığmam, daşaram.

Və türkün köksü hər zaman Vətəninin sərhədi olub. Başqaları poladları, zirehləri özünə sərhəd, sipər edəndə, türk əsgəri səf-səf düzülərək sinəsini düşməne sipər edir. Elə buna görə də tökülən qanları torpaq əmdikcə, o, daha sevimli olub sahibinə. Çünki torpaqda atası, babası, qardaşı var.

Bu Vətən sevgisi həm də imandan gəlmiş bir duyğudur. Poladları, zirehləri əridən bir duyğu Odu ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Qərbin afağını sarmışsa polad zirehli divar,
Mənim iman dolu köksüm kimi sərhəddim var.
Ulusum, qorxma! Necə belə bir imanı boğar,
"Mədəniyyət!" dediyin tək dişi qalmış canavar?

Türk oğlu, türk əsgərinin vuran qılıncından ötkəm onun ata-baba nəsihəti dinləməsi olub. Bu nəsihət, bu tövsiyə qılıncdan iti, silahdan güclüdür hər zaman. Yurd necə qorunmalıdır, bu ata-babadan öyrənilib. Onların yolu ilə gedilib. Onların ənənəsi davam etdirilib. Düşüncədə babaların diktəsi, əldə silah türkün torpaq, yurd sevgisi olub. Odu ki, İS-

TİQLAL MARŞI deyir:

Arqadaş! Yurduma alçaqları uğratma, saqın.
Sipər et sinəni, dursun bu həyasızca axın.
Doğacaqdır sənə vəd etdiyi günlər Haqqın
Kim bilər, bəlkə sabah, bəlkə sabahdan da yaxın.
Bax, budur, türk atanın, türk babanın övladına tapşırığı.
Torpaq bir türk üçün tək yurdunun üzərində yerləşdiyi məkan deyil. Torpaq, altında türk övladının uyuduğu ana qucağıdır. Torpaq analar görüb divanə olmasın deyə şəhid qanını sinəsinə çəkən təsəlli yeridir. Torpaq ananın göz yaşını balanın qanı ilə qovuşduran doğmadır. Türk ağsaqqalı, atası, babası öncə oğlununa torpağı tanıdır, sonra onu qorumağı öyrədir. Odu ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Basdığın yerləri "torpaq" deyərək keçmə, tanı:
Düşün altındakı minlərcə kəfənsiz yatani.
Sən şəhid oğlusan, incitmə, yazıqdır, atanı:
Vermə, dünyaları alsan da, bu cənnət vatani.
Və yaxud:

Kim bu cənnət vətənin uğrunda olmaz ki fəda?
Şühəda fısqıracaq torpağı sixsan, şühəda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın bu Xuda,
Etməsin tək vətənimdən məni dünyada cüda.

Türk əsgəri Vətən, torpaq, yurd, millət üçün tək döyüşmür, onu tək qorumur, həm də İlahi Yaradandan yurdunun, Vətəninə qorunmasını dilək edir. Nəməhrəmin yurdundan

kənar olmasını Allahdan arzulayır. Və o zaman başının dik olacağını zənn edir ki, o zaman yurdunu qoruya biləcək.

Türk hər zaman öz nəşini torpaq üzərində görür. Çünki Vətən üçün doğulduğunu dərk edir. O, cənnət Vətən üçün ölümə hazır olduğunu ana südü ilə birgə əxz edib. Odu ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Ruhumun səndən, İlahi, budur ancaq diləyi:
Dəyməsin məbədimin köksünə nəməhrəm əli.
Bu azanlar ki, şəhadətləri dinin təməli,
Əbədi yurdumun üstündə mənim inləməli.
O zaman vəcd ilə min səcdə edər varsa daşım,
Hər cərihamdan, İlahi, quruyub qanlı yaşıım,
Fısqırır ruhi mücərrəd kimi yerdən nəşim;
O zaman yüksələrək ərşə dəyər bəlkə başım.

Türkün namusu, qeyrəti, isməti, arı bayrağının dalğasındadır. Bayrağının ən uca zirvədə dalğalanması üçün, bu dalğaların Vətənə hüsur, səadət, xoşbəxtlik, əmin-amanlıq, azadlıq yayması üçün türk milləti canını hər zaman verməyə hazırdır. Türk üçün "ya olum, ya ölüm"dən başqa heç nə yoxdur.

Türk əsgəri türk bayrağını elə bir zirvəyə qaldırıb ki, o bayraq Türkiyənin hər tərəfindən görünür. Gözlər bayrağa dikiləndə qırmızı insanlara şəhid övladını andırır. Şəhid qanına boyanan bu bayraq elə buna görə şəhid ucalığında, şəhid zirvəsindədir.

İstiqlaliyyət müharibəsinin öndəri Mustafa Kamal Atatürkün böyük sərkərdəliyi ilə zirvələri fəth edən bayraq dalğalandıqca qürur yayır Türkiyəyə. Bir zamanlar dünyanı fəth etmək gücünü göstərən Böyük Türkiyənin tarixindən, dünənindən, bu gündən söhbət açır.

Çatdığı zirvədək keçdiyi həyat yolundan danışır türk bayrağı. Əsgərinin hünəri, qeyrəti, namusu, əzmi ilə bu zirvəyə qalxdığını diktə edir. Eşidir onu hər kəs: yaşlılar məsudluqdan sevinc göz yaş axıdır, gənclər bu bayrağın hilalında öz rəsmini görüb türk əsgərinin davamçısı olduğunu dərk edir.

O dalğalardan Mustafa Kamal Atatürkün səsi bütün Türkiyəyə yayılır. O, deyir ki, ey türk milləti, qoy İstiqlal marşın heç susmasın.

Dalğalan sən də şəfəqlər kimi ey şanlı hilal!
Olsun artıq tökülən qanlarımın hamısı halal.
Əbədiyyən sənə yox, xalqıma yox bil ki, zaval:
Haqqıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyyət;
Haqqıdır, Haqqa tapan, millətimin istiqlal!

104 ildir, səslənir İstiqlal marşı. Neçə belə yüzilliklər sonra da, qoy, səslənsin İstiqlal marşınız, əziz, doğma Türkiyəmiz. Biz həmişə sizinləyik: sevincinizdə də, kədərinizdə də. Sevinciniz bol, kədəriniz yox olsun!

Mətanət Məmmədova